

JÖNKÖPING UNIVERSITY

*School of Education and
Communication*

Föräldraaktiv introduktion, ett arbetsätt i förskolan

Kurs: Examenarbete, 15 hp

Program: *Förskolläraryrket*

Författare: *Therese Larsson, Marie Fahlstedt*

Handledare: *Marie Louise Annerblom*

Examinator: *Ann Ludvigsson*

Termin: *HT18*

SAMMANFATTNING

Therese Larsson, Marie Fahlstedt

Föräldraaktiv introduktion, ett arbetssätt i förskolan.

Parental active introduction, a way of working in preschool.

Antal sidor: 28

Syftet med vårt examensarbete är att undersöka förskollärare och vårdnadshavares uppfattning kring föräldraaktiv introduktion. Vår studie bygger på fyra olika förskolors arbete kring föräldraaktiv introduktion. Dessa förskolor är verksamma i samma kommun. Vi har utgått ifrån en kvalitativ metod där semistrukturerade intervjuer av förskollärare och vårdnadshavare legat till grund för resultatet för studien. Resultatet visar att både förskollärare och vårdnadshavare ser positivt på den föräldraaktiva introduktionen och kan inte tänka sig introducera eller introduceras till förskolan på något annat sätt. Det framkom enligt respondenterna att det blir lättare att observera och skapa relationer mellan barn, vårdnadshavare och pedagoger då de tillsammans vistas i förskolans verksamhet under längre tid under dagen. Vi kan tydligt se att det inte finns några klara direktiv på hur föräldraaktiv introduktion bör se ut.

Nyckelord:

Introduktion, Föräldraaktiv introduktion, Traditionell inskolning, Pedagogisk omsorg, Relationer.

Innehåll

Inledning	1
Syfte och frågeställning.....	2
Bakgrund.....	3
Tidigare forskning.....	3
Introduktion.....	4
Traditionell inskolning	5
Föräldraaktiv introduktion.....	6
Centrala begrepp	8
Styrdokument	9
Metod.....	11
Kvalitativ metod.....	11
Intervjuer.....	11
Urval	12
Genomförande.....	12
Databearbetning och analys.....	13
Tillförlitlighet.....	14
Etiska principer	15
Resultat och analys.....	16
Genomförande av föräldraaktiv introduktion	16
Trygghet och relationsskapande under introduktionen	20
Sammanfattning av resultatet	23
Diskussion.....	24
Resultatdiskussion.....	24
Metoddiskussion	27
Sammanfattande slutdiskussion och förslag till vidare forskning	27
Referenser	29
Bilagor	33

Inledning

Skolverket (2016) betonar vikten av att alla familjer ska få en god introduktion till förskolans verksamhet. Redan här möts förskolan av ett stort problem då det inte framkommer hur detta ska göras.

Att börja på förskolan är ett stort steg för såväl barn som vårdnadshavare. Det är av vikt att introduktionen blir en lustfylld och spännande händelse, således kan en positiv bild av förskolan skapas. På liknande sätt menar Abrahamsen (2006) att det är en stor utmaning för barn att introduceras i förskolans verksamhet. Författaren menar vidare att alla övergångar är svåra då det alltid är början till något nytt och avslutning på något annat. Månsson (2013) menar att själva introduktionen till förskolan kan ses som ett tänkbart rum där barn, vårdnadshavare samt förskollärare kan mötas för att skapa relationer men även ett rum där motsättningar kan uppstå. Vidare påtalar författaren vikten av att se introduktionen som ett trepartsmöte där vårdnadshavare, barn och förskollärare är lika viktiga i samspelet för att skapa relationer för introduktionen.

År 2017 hade cirka 84 procent av alla barn en plats i förskolans verksamhet runt om i Sverige (Skolverket, 2018). Detta innebär att närmare 510 000 barn någon gång har introducerats till förskolans verksamhet. Trots att allt fler barn börjar på förskolan under sina första levnadsår finns det anmärkningsvärt lite forskning kring hur introduktionen påverkar barnet. Detta borde vara ett prioriterat ämne att forska kring.

Vår erfarenhet av att ha arbetat inom förskolan och ha introducerat barn i förskolan sträcker sig många år bakåt i tiden. Det vi ser är att själva introduktionen görs på olika sätt och med olika metoder varje gång det kommer ett nytt eller nya barn till förskolan. Som forskare ställer vi oss frågande till varför det inte kan göras på liknande sätt med alla barn. Det vore bra att ha en gemensam grund att utgå ifrån för att sedan individanpassa introduktionen efter barnet och familjens behov. Abrahamsen (2006) belyser å ena sidan att det finns starka krafter i små barn som är riktade mot lek, utforskande och nya upplevelser. Å andra sidan bärs krafter som styrs av ängslan och oro. Det är då viktigt att vi individanpassar introduktionen utifrån barnets bästa. Med denna studie vill vi undersöka hur förskollärare och vårdnadshavare upplever den föräldraaktiva introduktionen i förskolan.

Syfte och frågeställning

Syftet med denna studie är att bidra med kunskap om föräldraaktiv introduktion.

- Hur upplever förskollärare och vårdnadshavare föräldraaktiv introduktion i förskolan?

Bakgrund

I detta avsnitt presenteras begrepp, teori och tidigare forskning som anses viktiga i studien. Det förvånade oss att tidigare forskning om föräldraaktiv introduktion var så sparsamt förekommande. Trots detta väljer allt fler förskolor att använda sig av metoden. Vad gör denna metod så populär i förskolor runt om i Sverige? Förskolan har sedan 1970-talet utvecklats till att bli en av de mest uppskattade institutionerna menar Tallberg Broman (2010). Ser man tillbaka på alla de åren som förskolan funnits så kan man ställa sig frågan varför det inte finns mer forskning kring just introduktionen. Simonsson och Thorell (2010) menar att forskning som fokuserar på inskolning i förskolan för barn mellan ett och fem år inte är särskilt omfattande. Istället har man valt att lägga fokus på hur inskolningen från förskolan till skolan gått till. Det författarna har konstaterat är att själva inskolningen eller introduktionen som den benämns idag är en känslig period för barn, vårdnadshavare och även för förskollärarna på förskolan.

Tidigare forskning

Sandberg och Garpelin (2017) poängterar att förskolan måste förbättra förutsättningar för att alla barn ska känna trygghet och trivsel i förskolans verksamhet. I Skolverket (2016) står det klart och tydligt att förskolan ska vara rolig, trygg och lärorik för alla barn i förskolan. Även Broberg, Hagström och Broberg (2012) konstaterar att trygghet och trivsel är en förutsättning för barns positiva utveckling och lärande. Sandberg och Garpelin (2017) menar om detta inte infinner sig kan negativa konsekvenser uppstå. Ett barn som visar starkt motstånd till förskolan kan inte välja, utan förskolan måste hitta en väg där barnets individuella behov kan tillgodoses. När ett barn uttrycker stark förtvivlan över att bli lämnat på förskolan kan det skapa oro hos föräldrar. Å ena sidan litar vårdnadshavaren på att förskolläraren i sin profession agerar för att alla barn ska må bra och känna trygghet. Å andra sidan känner vårdnadshavaren oro över hur situationen påverkar barnet. Månsson (2013) påtalar vikten av att anpassa introduktionen efter barnets och familjens enskilda behov. Det medför att introduktionstiden kan variera för familjerna.

Markström och Simonsson (2017) påtalar att förskolan gått ifrån att inskola barnen till att introducera hela familjen, vilket medfört att vårdnadshavarna ska ges möjlighet att vara aktiva i introduktionen till förskolan.

Broberg, Hagström och Broberg (2012) menar att vårdnadshavare oftast inte har tid till att ägna flera veckor till introduktion därav har olika metoder för snabbintroduktion införts. Vilket Lundbäck (2013) ställer sig kritisk till då hon anser att förskollärare och barn inte hinner bygga upp en tillitsfull relation med varandra på så få dagar.

Författaren menar att små barns anknytning och kontinuitet i relationer med både vuxna och barn kan konkurrera med pedagogiska ambitioner som framhåller vad man gör istället för vem det görs med. Kan föräldraaktiv introduktion vara till fördel för barnen då de litar på och känner trygghet i vårdnadshavaren? Simonsson och Thorell (2010) menar att introduktionen till förskolan inte bara sker utan den görs tillsammans i olika kollektiva processer. Vidare menar författarna att förskolan är första mötet med den fysiska och sociala miljö som ska komma att bli en del av barnets vardag under en längre tid. Det påtalas även att barn är aktiva i konstruerandet av sina egna liv och skapandet av sin egen barndom.

Introduktion

Schwarz (2016) menar att redan då man hör begreppet introduktion hör man att det är barnets första steg in i utbildningssystemet. För förskolläraren är introduktionen bara en rutinsituation som finns med i förskolans årshjul. Vidare menar författaren att redan då familjen påbörjar sin introduktion har förskollärare en strategi, en planering och en introduktionsmodell för hur introduktionen ska gå till. Barn kommer till förskolan med olika erfarenheter som de fått genom livet tillsammans med sin familj och på förskolan möts de sedan av förskollärare som har egna personliga och professionella erfarenheter menar Johansson (2011). Vidare påtalas att en introduktion måste få ta tid och att det är viktigt att lyssna in vad barn och vårdnadshavare önskar. Arnesson Eriksson (2010) fastslår vikten av att ta vårdnadshavarnas oro på allvar och menar även att de små detaljerna förskollärare berättar kan betyda mycket för vårdnadshavaren. Att skapa en relation med vårdnadshavaren är lika viktigt som att skapa en relation med barnet. Månsson (2013) menar vid introduktionen av barnet till förskolan kan en triangel speglas, ett trepartsmöte där alla tre sidor i triangeln är lika viktiga i samspelet. Den triangeln består av barn, vårdnadshavare och förskollärare.

Lindgren och Torro (2017) menar att introduktionen till förskolans verksamhet är dörren till en ny värld som barnet och familjen ska bli en del av samt en början till en långvarig

relation som vill utgöra en trygg, rolig och lärorik tid. Det handlar om att lotsas in i den nya verksamheten med förskollärare, ny miljö och nya kamrater. Vidare menar författarna att det handlar om att utgå från vad just den här familjen har för förutsättningar för att skapa relationer till förskolläraren. För vårdnadshavarna handlar det om att finnas tillgängliga för barnet och förskolan under den första tiden för att barnet ska kunna börja skapa dessa relationer. Författarna berättar vidare om att det är svårt att säga när en introduktion är klar, men att den oftast varar under två veckor. Med det menar författarna inte att barnet är tryggt och accepterar sin plats på förskolan, det tar längre tid att skapa sådana relationer. Niss (2017) menar att det är viktigt att den första tiden blir rolig och intressant för barnet, det hjälper barnet att bli tryggt snabbare. Barnet skapar på så sätt snabbare relationer med en intresserad förskollärare. Författaren menar vidare att då förskollärare skapat denna relation med barnet blir det lättare att bli en viktig person för barnet även då vårdnadshavaren har lämnat barnet på förskolan. Schwarz (2016) menar att det är förskollärarna tillsammans med vårdnadshavarna som introducerar barnet från hemmet till förskolan. Abrahamsen (2016) menar att för att introduktionen ska bli bra behöver den vila på beprövad kunskap om hur små barn samspelar, hur de vuxna förstår barnets perspektiv, samarbetet mellan vuxna och inte minst samarbetet mellan vuxna och barn. Detta för att förskolan ska kunna bli en trygg plats att vara på utanför hemmet. Idag finns det flera olika inskolningsmodeller att tillgå i förskolans kontext enligt Månsson (2013). I svensk förskola har det använts en variant som Arnesson-Eriksson (2010) valt att kalla *traditionell inskolning*. En annan modell som verkar vara populär idag är den som benämns *tredagarsintroduktion*, även kallad *föräldraaktiv introduktion*. Här nedan beskrivs traditionell inskolning samt föräldraaktiv introduktion mer ingående. Men hela studien kommer att fokusera mer på den föräldraaktiva introduktionen. Det som fångat vårt intresse för detta ämne är att det inte finns så mycket tidigare forskning kring föräldraaktiv introduktion i förskolan varken internationellt eller nationellt. Något som även Simonsson och Thorell (2010) påtalar.

Traditionell inskolning

Lindgren och Torro (2017) menar att den traditionella inskolningen är den modell som funnits längst inom förskolan kontext. Metoden sträcker sig över en längre inskolningsperiod, oftast en till tre veckor. Författarna beskriver att det är en förskollärare som tar sig an inskolningen den första tiden. Arnesson Eriksson (2010)

menar att barnet och vårdnadshavaren vistas på förskolan korta dagar under de första inskolningsdagarna, något som ökar successivt under veckan. Under denna tid tar förskolläraren kontakt och lockar barnet till lek och aktiviteter. Ledorden för traditionell inskolning menar Arnesson-Eriksson (2010) är att den ska vara kort och roligt, att barnen ska gå hem innan de blir för trötta för att de ska vilja komma tillbaka och leka mer nästkommande dag. Under tiden vårdnadshavare och barn vistas på förskolan förhåller sig vårdnadshavaren passiv samt centralt placerad i förskolans lokaler för att kunna se vad barnet gör. Genom detta skapas en trygghet för barnet som vet att vårdnadshavaren finns där hela tiden. När verksamheten använder sig av den här metoden ägnar sig förskollärarna åt barnen under i stort sett hela vistelsen på förskolan och det avsätts cirka tio minuter vid slutet av vistelsen där en av förskollärarna går till vårdnadshavarna för att stämma av och svara på frågor om det behövs. När sedan vårdnadshavaren ska börja lämna sitt barn korta stunder sker det med korta tydliga avsked, då det är viktigt att barnet vet och förstår att vårdnadshavare går samt kommer tillbaka. Denna modell är känd för att innebära en relativt lång inskolningsprocess, där fokus legat på trygghetsaspekten (Månsson,2013).

Föräldraaktiv introduktion

Lundbäck (2013) menar i sin artikel att ingen kan svara på vem som introducerade begreppet föräldraaktiv introduktion. Troligtvis uppfanns modellen av en förskola i Stockholm. Som tidigare nämnts påtalar Simonsson och Thorell (2010) att det inte finns så mycket forskning kring introduktion i förskolan vare sig nationellt eller internationellt. Löfdahl (2006) menar i sin artikel att förskollärare under introduktionen behöver observera barnets handlande för att kunna skapa en förståelse för hur de interagerar med vårdnadshavaren, så att vi förskollärare kan ta vid då introduktionen är över. Föräldraaktiv introduktion handlar enligt Arnesson-Eriksson (2010) om att vårdnadshavaren är med under hela dagen. Vårdnadshavaren är aktivt deltagande under introduktionstiden, med det menas att vårdnadshavaren utför alla aktiviteter som sker på förskolan tillsammans med sitt barn. Detta betyder att vårdnadshavaren är den som hjälper sitt barn vid exempelvis aktiviteter som målning, konstruktionsaktiviteter, utevistelse, blöjbyten, mat samt även är den som söver sitt barn om barnet behöver sova under dagen. Detta för att förskollärarna på förskolan ska kunna se hur vårdnadshavaren gör så att de sedan kan ta vid och göra det bästa för barnet i varje situation på förskolan.

Genom att vårdnadshavaren är aktiv under introduktionen uppfattar barnet att det är roligt att vara på förskolan. Under denna tid sker inga avsked då barnen övas i att vara i förskolans miljö istället för att öva på att bli lämnade, vilket betonas i den traditionella modellen. Nilsson (2008) tar upp i sin artikel att det inte spelar någon roll för barnet hur lång tid vårdnadshavaren finns med på förskolan då ett avsked alltid är ett avsked för barnet. Arnesson-Eriksson (2010) påtalar även att då barnet inte behöver oroa sig för att bli lämnat under introduktionen skapas en trygghet som gör att de lättare kan skapa relationer till förskollärare, miljörer och rutiner. Vid den här formen av introduktion menar Arnesson- Eriksson (2010) att det är viktigt att förskollärarna befinner sig på olika platser på golvet och med olika aktiviteter som lockar barnet från vårdnadshavaren. Viktigt är även att pedagogerna har en samsyn i förhållningssättet gentemot barnen, att förskollärarna är eniga i vad som sker runt barnet under introduktionstiden. Det gör att en trygghet sprider sig till vårdnadshavaren som inte behöver oroa sig för att förskollärarna säger olika saker vid olika tillfällen. Vidare påpekar Arnesson-Eriksson att genom denna form av introduktion får vårdnadshavaren en ordentlig inblick i verksamheten och de rutiner som finns i förskolan. Däremot argumenterar Månsson (2013) kring huruvida barnet hinner att skapa relationer med förskollärarna på förskolan under så kort tid som det innebär med föräldraaktiv introduktion. Med kort tid menar författaren de tre till fem dagar då vårdnadshavaren är närvarande i verksamheten.

Vårdnadshavarens roll under föräldraaktiv introduktion.

Under föräldraaktiv introduktion är vårdnadshavaren delaktig i förskolans alla rutinsituationer. För att barnet ska bli nyfiskt på förskolans aktiviteter är det viktigt att vårdnadshavaren engagerar sig i de olika momenten. Niss (2017) menar att vårdnadshavarens deltagande är grunden för att skapa en trygghet för barnet. Genom vårdnadshavarens närvaro får de en möjlighet att förstå hur verksamheten fungerar.

Förskollärarens uppgift under föräldraaktiv introduktion.

Arbetslaget ansvarar för att alla familjer blir väl mottagna. Det är arbetslaget som gemensamt ansvarar för familjens introduktion. Det är förskollärarens uppgift att ta kontakt och uppmärksamma samt skapa relationer med barnet under introduktionen. Här skapas ett relationellt möte där förskollärare har ett ansvar att ta vara på det som intresserar barnet. Förskolläraren har ett ansvar att berätta och beskriva vad som sker i olika situationer som uppstår i förskolans kontext (Lindgren och Torro, 2017).

Centrala begrepp

Här nedan presenteras pedagogisk omsorg och relationsskapande, begrepp som studien vilar på.

Aspelin (2017) menar att pedagogisk omsorg är en relationsprocess som uppstår mellan barn och förskollärare. Den pedagogiska omsorgen handlar i det här fallet om olika möten mellan förskollärare och barn där förskolläraren bekräftar barnet, således skapas pedagogiska relationer. Vidare menar författaren att det är i samspel och relationer med det unika barnet som pedagogisk omsorg infinner sig. Aspelin (2017) påtalar att pedagogisk omsorg inte bara är ett begrepp som bör användas för att förstå det som utmärker en relation mellan förskollärare och barn, utan också är omsorgen det som ses som kärnan i den pedagogiska verksamheten. Sheridan, Sandberg och Williams (2017) betonar att förskollärarna ansvarar för omsorg, fostran och lärande som bildar en helhet i verksamheten. Detta medför att omsorg och lärande interagerar och är på så sätt beroende av varandra. Åkerblom (2016) belyser hur vi kan se omsorg som något som finns lite överallt och ingenstans samt att det är ett begrepp som vi sällan talar om. Vidare menar Åkerblom (2016) att det inte är den som ger eller tar omsorg som är i fokus, utan även relationen som uppstår emellan dem. Josefson (2016) menar även hon att omsorgen som infinner sig i verksamheten är något som sker mellan minst två människor samtidigt som omsorg är viktig för den som tar emot omsorgen, men även tvärtom. Åkerblom (2016) belyser att omsorgen symboliserar en relation och ett förhållningssätt mellan människor och omvärlden.

Josefson (2016) menar att förskolan idag inte talar om begreppet omsorg i samma utsträckning som förr samt att det är svårt att beskriva och dokumentera omsorgen. Det är svårt att fånga begreppet omsorg i ord och med det som bakgrund kan det vara en orsak till att omsorgen osynliggörs i förskolan. Det är av stor vikt att dokumentera begreppet omsorg så verksamhetens omsorg utvärderas i relation till verksamhetens intentioner. Persson och Gustavsson (2016) menar att det finns forskning som säger att ängsliga och otrygga barn kan få problem med lärandet. Det innebär att om förskolan vill att barnen ska lära måste förskollärare vara måna om att de mår bra. Persson och Gustafsson (2016) menar att omsorgen är en del av pedagogiken på förskolan vilket resulterar i att pedagogiken blir en del av omsorgen. Åkerblom (2016) menar att omsorg är något som finns hos alla människor och att det är något som utvecklas i nära relationer.

Lindgren och Torro (2017) menar att när nya relationer skapas sker det i stor del av verbal kommunikation men även kroppsspråket har stor betydelse. Hur den första relationen startar kan vara avgörande för den fortsatta vistelsen på förskolan. Författarna menar att blir det en bra start med öppenhet och en inställning att relationen ska bli tillitsfull så blir det fortsatta mötet oftast fortsättningsvis bra. Vårdnadshavares syn på förskolan har en betydelsefull roll i den kommande relationen. Det har visat sig att föräldraaktiv introduktion har gett positiva relationer då vårdnadshavare, barn och förskollärare vistas under en längre tid under dagen tillsammans på förskolan. Då vårdnadshavare får möjlighet att under introduktionen ta del av verksamheten samtidigt som de skapar relationer med både förskollärare och de övriga barnen på förskolan. Dessa relationer har stor betydelse för vårdnadshavaren då de behöver känna trygghet för att kunna lämna sitt barn på förskolan menar Garpelin och Sandberg (2017).

Vårdnadshavare behöver veta att det finns någon där som tar hand om deras barn då de själva inte är närvarande. Vidare menar författarna att barnet läser av vårdnadshavaren reaktioner i mötet med förskollärare vilket resulterat till att förskollärare behöver skapa relationer med vårdnadshavaren för att samtidigt få relationer med barnet. Detta innebär att skapas det goda relationer med vårdnadshavaren medför det förutsättningar att lättare kunna skapa dessa relationer även med barnen.

Tiden och kommunikationen är en viktig del av introduktionen, det måste ges tid för att barnen ska hinna bli nyfikna på vad som sker på förskolan. Markström och Simonsson (2017) skriver fram hur vårdnadshavare idag är stressade och snabbt vill ut i arbetslivet, vilket gör att en föräldraaktiv introduktion å ena sidan kan bli en gynnsam metod för vårdnadshavare då introduktionen tillsammans med vårdnadshavaren pågår under så få dagar. Å andra sidan kan det bli ett stressande alternativ för de barn som behöver längre tid för att skapa relationer. Lunneblad (2013) påtalar vikten av att hitta strategier för att anpassa verksamheten för att möta varje barns enskilda behov.

Styrdokument

Alla förskolor i Sverige styrs av skollag, läroplan och Barnkonventionen, oavsett vilken inriktning förskolan bedriver. Niss (2017) menar att läroplanen är tydlig med att varje barn ska ha en verksamhet som är rolig, trygg och lärorik och där varje barn ska få sina behov tillgodosedda.

Skollagen SFS (2010:800) beskriver hur förskolans verksamhet ska utgå från en helhetssyn på barnet, barnets behov, samt att omsorg, utveckling och lärande ska bilda en helhet.

I Skolverket (2016) står att förskollärare i förskolan ska ansvara för att barnen samt dess vårdnadshavare får en god introduktion i förskolan. Ordet introduktion nämns endast en gång i läroplanen. Vidare menar Skolverket (2016) att förskolan ska arbeta för en tillitsfull relation med barnets familj, men det framkommer inte hur detta ska göras.

Skolverket (2017) påtalar vikten av att förskollärare visar respekt och känner ansvar för vårdnadshavarna och barnet under introduktionen. Detta för att skapa tillitsfulla relationer mellan förskollärare och barnets familj. Vidare menar Skolverket (2017) att barnets ålder, förutsättningar och erfarenheter ska vara det som ligger till grund för själva introduktionen.

Barnkonventionen menar att barnets bästa alltid är det som ska komma i första hand samt att alla barn har samma rättigheter och lika värde.

Metod

Ordet ”metod” härstammar från grekiskan och kan brytas ner i delarna *meta* och *hodos* menar Svensson och Ahrne (2015). *Hodos*, översätts som ett visst sätt att utföra en studie.

I detta stycke presenteras det metodval som ligger till grund för insamlingen av empiri för studien, följt av urval samt genomförande av studien. Därefter kommer etiska överväganden, tillförlitlighet samt hur bearbetning av analysen skapats.

Kvalitativ metod

Studiens syfte är att undersöka hur förskollärare och vårdnadshavare ser på föräldraaktiv introduktion. I studien används kvalitativa data, där intervjuer används för att få ta del av förskollärares och vårdnadshavares upplevelser av föräldraaktiv introduktion. Studien utgår från semistrukturerade intervjuer något som Ahrne och Svensson (2015) anser är värdefullt då forskaren vill fånga upp respondentens yttrande om ett specifikt ämne. I studien används sinnesdata genom att lyssna på respondentens svar på intervjufrågorna. Ett lyssnande på respondenten handlar om att visa respekt så till vida att respondenten ska uppleva sig ha viktiga kunskaper att förmedla till den tilltänkta studien (Lalander, 2015). Detta är av stor vikt i syfte att höra förskollärarens samt vårdnadshavarens upplevelser om det aktuella forskningsämnet föräldraaktiv introduktion.

Intervjuer

I studien används semistrukturerade intervjuer, en intervjumetod där frågorna är förutbestämda av forskarna (bilaga 2 och 3). Frågorna är framtagna för att besvara syfte och frågeställningen som framkommer i studien. Studien utgår från samma grundfrågor till samtliga förskollärare och det är utifrån deras erfarenhet och kunskap som svaren kan variera (bilaga 2). Vidare är det respondentens svar som styr eventuella följdfrågor. Detta genomförs även i våra intervjuer med vårdnadshavare men då används frågor utifrån ett föräldraperspektiv (bilaga 3). Löfgren (2014) menar att det är en fördel om man innan intervjuerna förbereder en intervjuguide för att lättare kunna hålla rätt spår under intervjun. Eriksson-Zetterquist och Ahrne (2015) menar att de ovan nämnda intervjumetoderna ofta går in i varandra och att det inte spelar någon roll om man blandar metoderna så länge forskaren beskriver hur hen gått tillväga. Eriksson-Zetterquist och

Ahrne (2015) menar att då forskare intervjuar människor om vad de gör eller hur de upplever någonting kan forskaren få de nödvändiga kreativa uppslagen för att fortsätta med studien. Författarna menar även att intervjuer idag är den vanligaste metoden i en kvalitativ studie samt att en intervju är ett ömsesidigt utbyte av olika synsätt och erfarenheter.

Urval

Eriksson-Zetterquist och Ahrne (2015) menar att forskningsfrågan är avgörande när det kommer till att välja ut vilka grupper av människor som ska ingå i intervjuerna. Därav valet att kontakta fyra förskollärare som arbetar utifrån en föräldraaktiv introduktion. Samtliga förskollärare är verksamma på olika förskolor och arbetar med barn i åldrarna ett till tre år. Vårdnadshavarna som framkommer i studien har nyligen introducerat sitt barn till förskolan genom föräldraaktiv introduktion. De utvalda förskollärare som skulle ingå i studien fick i uppdrag att välja ut en vårdnadshavare som nyligen introducerat sitt barn i dess verksamhet. Detta val var strategiskt för att kunna besvara studiens syfte och frågeställning.

Genomförande

Studien bygger på en kvalitativ metod där semistrukturerade intervjuer ligger till grund därav kontaktades förskollärare som är verksamma i förskolor där föräldraaktiv introduktion används som introduktionsmodell. Forskarna etablerade kontakt via telefonsamtal där tid bokades, tiden som avsattes var en timme då intervjun beräknades ta mellan trettio till fyrtiofem minuter. Intervjuerna fördelades lika mellan forskarna. Innan intervjuerna utfördes informerades respondenterna om samtyckesbrevet, respondenterna gavs tid att i lugn och ro läsa igenom dokumentet (bilaga 1). Valet att utföra intervjun på respektive förskola var att förskollärarna och vårdnadshavare skulle känna sig bekväma i deras egen miljö. Löfgren (2014) menar att platsen där intervjun genomförs har stor betydelse för vad som kommer att sägas under intervjun. Intervjuerna utfördes i ett enskilt samtalsrum i anslutning till förskolans lokaler.

Intervjuerna spelades in med en telefonapp, något som forskollärarna och vårdnadshavarna gett medgivande till innan intervjun påbörjades. Anledningen till inspelning var att forskarna skulle kunde fokusera på respondentens svar samt ställa följdfrågor, men även för att inte missa värdefull empiri. Intervjuerna varade under tjugo till trettio minuter lite beroende på respondenternas vilja att dela med sig av olika upplevelser om föräldraaktiv introduktion. När intervjuerna var klara tackade forskarna för samtalet och frågat om de fick återkomma om de hade fler frågor eller om något skulle vara oklart. Respondenterna erbjöds även att ta del av det färdiga examensarbetet.

Ljudfilerna transkriberades samma dag för att upplevelserna av intervjun skulle ligga nära till hands. Öberg (2015) menar att transkriberingen bör ske snarast efter intervjun för att intrycken från intervjun ska vara så färska som möjligt. Transkribering innebär att forskaren skriver ut sin intervju. Genom att skriva ut intervjun själv menar Eriksson-Zetterquist och Ahrne (2015) att man lär känna sin empiri och kan på så sätt börja sitt tolkningsarbete redan här. Då transkriberingen av intervjuerna var utförda fanns ett gediget råmaterial att arbeta vidare med (Franzén, 2014).

Databearbetning och analys

Då intervjuerna var utförda och transkriberade fanns en gedigen empiri som skulle organiseras och sorteras. Utmaning blev att välja ut data som var relevant utifrån studiens syfte. Rennstam och Wästerfors (2015) påtalar vikten av att välja och välja bort, forskarna kan inte ta med all data i studien. När det kommer till analysen menar Rennstam och Wästerfors (2015) att med ett kvalitativt material ska forskarna sortera och reducera data. Med sortering menas att forskarna skapar ordning för analysen. Reducering handlar om att välja ut det som anses vara relevant för forskarens studie. Svensson och Ahrne (2015) påtalar att det finns en skillnad mellan orden data och empiri. Det beskrivs genom att data är något som produceras i arbetet där forskarna kan använda sig av sina sinnen, medan empiriskt material är det som i slutet analyseras. Det skulle kunna beskrivas som att empiriskt material bygger på studiens data.

Vi kunde med hjälp av vår insamlade data argumentera för syftet med vår studie. Data begränsades genom att studiens syfte och frågeställning hölls levande samt att begreppen föräldraaktiv introduktion, pedagogisk omsorg och relation är det som fokuserats på genom arbetet.

När intervjuerna avslutats behöver forskarna enligt Rennstam och Wästerfors (2015) bli förtrodda med materialet. Vid genomläsningen av materialet kunde olika teman hittas. Svensson och Ahrne (2015) menar att själva analysen av intervjuerna påbörjas redan då första intervjun är klar. Detta kallas för att man gör preliminäranalyser vilket gör att det kan vara bra att anteckna fakta eller upplevelser som man kommer att tänka på under tiden. När svar framkommit på frågeställningarna i materialet påbörjades sortering av det som forskarna ansåg skulle finnas med i denna studie.

När all data transkriberades började sorteringen av materialet. För att skapa en ordning i materialet grupperades det utifrån studiens frågor. Teman som framkom var *upplevelser, trygghet och genomförande*. Svensson och Ahrne (2015) menar att analysen är ett sätt att finna svar på den fråga som ställts i syftet. Utifrån teman som uppkom konstaterades att materialet var för stort att ta med i studien. Datan reducerades ännu en gång genom att forskarna på nytt granskade materialet vilket resulterade i att två nya teman växte fram. Dessa teman var *Genomförande av föräldraaktiv introduktion samt trygghet och relationsskapande under introduktionen*. Det är dessa teman som framkommer i resultatet.

Respondenterna är verksamma på fyra olika förskolor som kommer att benämnas med olika siffror. Förskollärare 1 tar hand om barnet till vårdnadshavare 1 och arbetar på förskola 1. Vi har valt att presentera resultatet förskolevis för att läsaren ska få en tydlig inblick i resultatet på respektive förskola.

Tillförlitlighet

Svensson och Ahrne (2015) menar att tillförlitlighet handlar om att få läsaren att tro på det hen läser i studien. Data som samlats under intervjuerna för denna studie beskriver förskollärare och vårdnadshavares upplevelser och tankar kring föräldraaktiv introduktion.

Då forskarna sedan transkriberat data har de kunnat använda sig av citat i resultatet för att förstärka det som upplevts, vilket gör att forskarna i denna studie inte själva har några åsikter i resultatdelen, det gör studien mer trovärdig. Att synliggöra forskningsprocessen som forskarna gjort ovan är en viktig del i att öka trovärdigheten enligt Svensson och Ahrne (2015)

Etiska principer

Det finns etiska riktlinjer och lagar som reglerar samt ställer etiska krav på forskningsprocessen menar Vetenskapsrådet (2017). Det finns fyra huvudkrav som forskare måste förhålla sig till inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning. Dessa redogörs för nedan.

Informationskrav innebär att forskaren ska informera respondenten om deras uppgift i studien samt vilka villkor som gäller för deltagandet. Forskaren ska upplysa respondenten att deltagandet är helt frivilligt och att respondenten när som helst avbryta sin medverkan.

Samtyckeskrav innebär att forskaren ska ha respondentens samtycke om att deras medverkan i studien innan den genomförs. Innan vi genomförde intervjuerna fick respondenten läsa igenom ett samtyckesbrev (se bilaga 1). De godkände sin medverkan genom att skriva under formuläret. Öberg (2015) menar att principen om informerat samtycke handlar om ömsesidigt förtroende samt ett frivilligt deltagande under hela studien. Forskarna i denna studie valt att tillfråga om de får spela in samtalet som äger rum mellan dem för att inte missa något som sägs under intervjun. Löfgren (2014) menar att då intervjuer spelas in är det lättare att koncentrera sig på att lyssna och ställa följdfrågor, det medför även att den som intervjuas slipper att vänta och bli avbruten vilket är lätt om man bara för anteckningar på vad som sägs.

Konfidentialitetskrav innebär enligt Vetenskapsrådet (2017) att personer och känsliga uppgifter kommer bevaras så att inga obehöriga kan få tillgång till materialet. Respondenterna är anonyma och kan inte identifieras av utomstående.

Nyttjandekrav innebär att personuppgifter för det insamlade forskningsområdet inte får användas till något annat syfte (Svensson & Ahrne, 2015). I denna studie kommer man inte kunna spåra forskollärare och vårdnadshavare som deltagit då namnen inte alls förekommer i texten. Vidare kommer ingen data sparas efter studiens slut.

Resultat och analys

I denna del presenteras respondenternas upplevelser av föräldraaktiv introduktion. Då intervjuer av både förskollärare och vårdnadshavare utförts kommer dessa att särskiljas i presentationen. Det görs genom att presentera först förskollärares upplevelser under de två olika teman som beskrivs nedan, följt av vårdnadshavares upplevelser. Vi avslutar denna del med en kort sammanfattning av resultatet. Då frågeställning var hur förskollärare och vårdnadshavare upplever föräldraaktiv introduktion i förskolan presenteras följande teman som var återkommande i svaren.

- Genomförande av föräldraaktiv introduktion
- Trygghet och relationsskapande under introduktionen

Genomförande av föräldraaktiv introduktion

Förskola 1

Där förskollärare 1 är verksam är vårdnadshavaren med i verksamheten någon timme tillsammans med sitt barn första dagen för att sedan successivt öka vistelsetiden för barnet och vårdnadshavaren. Detta upplevs av förskollärare som för kort tid att tillbringa tillsammans i verksamheten. Hen menar att det upplevs som positivt att vårdnadshavaren blir delaktig i verksamheten. Dagarna anpassas efter barnets behov under de kommande två veckorna som introduktionen varar. På den här förskolan lägger man fokus på att vårdnadshavaren ska lämna sitt barn för att barnet ska *tränas i att lämnas* på förskolan men att vårdnadshavaren går för att senare komma tillbaka. Förskolläraren berättar att vid:

[...] introduktionen med yngre barn har vårdnadshavaren varit med en stund och sedan gått ifrån kanske en timme för att sedan vara med igen, det är för att träna på att vårdnadshavaren kommer tillbaka efter de sagt hejdå.

Introduktionen upplevs av förskolläraren med blandade känslor, hen menar att det är positivt med närvarande vårdnadshavare men nackdelen är att förskolläraren känner sig övervakad, vilket förskolläraren menar skapar en inre stress. Förskolläraren säger:

[...] men det är jätteviktigt att vi samtalar med vårdnadshavare om vem som har ansvaret över barnet när både barnet och vårdnadshavare vistas på förskolan samtidigt, så det inte blir missförstånd där.

Vårdnadshavare 1 på den aktuella förskolan upplevde introduktionen positiv där de som vårdnadshavare fick vara vid sidan om, vilket innebär att vårdnadshavaren funnits i bakgrunden för att stötta sitt barn i olika situationer såsom vid olika aktiviteter, frukt och lunch. Vidare menar vårdnadshavaren att pedagogerna är de som ska ta första kontakten med barnet.

Förskola 2

Där förskollärare 2 är verksam arbetar pedagoger i en åldershomogen grupp vilket innebär att barnen på avdelningen är födda samma år. Då barnen är i samma ålder betyder det att en helt ny barngrupp tas emot på hösten för att förskollärarna sedan ska följa barnen till de är blivande sexåringar och ska slussas över till förskoleklass. På den här förskolan finns vårdnadshavare med aktivt i verksamheten under hela den första veckan. Andra veckan förekommer mer flexibla lämningsstider då vårdnadshavaren ska börja lämna sitt barn på förskolan. Förskolan har under denna vecka organiserat sin verksamhet så att vårdnadshavare ska kunna lämna sina barn på olika tider för att förhindra att hela barngruppen ska lämnas på en och samma gång. Med flexibelt menar förskolläraren att barn och vårdnadshavare är välkomna till förskolan någon gång mellan klockan nio och elva för att sedan vara kvar till klockan fjorton. Det innebär att vårdnadshavaren själv får välja när det passar just dem att komma till förskolan. Förskolläraren beskriver:

[...] som jag sa innan, så är familjen välkommen till förskolan någon gång mellan 9–11 andra veckan. Vi menar är barnet jättetrött kom senare, det är helt okej vi finns ju ändå på plats. Sen är det ju att hela tiden skapa relationer till både barn och föräldrar. Det är ju ändå föräldrarna som känner sina barn bäst.

Det som är mest betydelsefullt med föräldraaktiv introduktion är att man under en längre tid arbetar för att få bra relationer som skapar trygghet för barnen menar förskolläraren. Vårdnadshavaren får även en inblick i hur förskolan fungerar. Det som kan ses som lite mindre bra menar förskolläraren är att man ofta får påpeka att vårdnadshavaren ska vara

aktiv tillsammans med sitt barn under introduktionstiden. Förskolläraren uttrycker dig så här:

[...] när vi behöver argumentera om hur vi tänker. Det är inte självklart för alla föräldrar att delta aktivt i barnets vistelse när de är hos oss på förskolan.

Förskola 3

Där förskollärare 3 är verksam arbetar förskollärarna i en barngrupp med åldrar från ett till tre år. Vårdnadshavaren finns med sitt barn under de sju första dagarna och tillsammans vistas de på förskolan två timmar varje dag. Dag åtta till tio lämnas barnet på förskolan och vårdnadshavaren ska finnas tillgänglig via telefon om det skulle behövas och ska då snabbt kunna komma till förskolan. På detta sätt menar förskolläraren att det skapas en trygghet hos barnet. Med den här metoden av föräldraaktiv introduktion menar förskolläraren att barnen inte blir så trötta under vistelsen på förskolan, det vill säga barnet är ofta mera vakert och alert under den aktuella tid som introduktionen sker. På förskolan erbjuder de även samma aktiviteter och rutiner under den första veckan för att skapa trygghet bland barn och vårdnadshavare. Förskolläraren menar att:

[...] den bästa modellen tycker vi för då har barnen varit nöjda, pigga och glada hela tiden. De har hunnit lära känna oss miljön och kamrater i en lugn takt.

Vidare menar förskolläraren att det som varit mindre bra är att vårdnadshavaren blivit lite för flexibel med tiderna några gånger vilket gjort att man varit extra tydlig nu med att vårdnadshavaren ska vara med under två timmar i sju dagar.

Vårdnadshavare 3 anser att antalet timmar var bra men hade velat anpassa timmarna utifrån sitt barns behov. Vårdnadshavaren menar att för:

[...] min son var det väldigt jobbigt för, han vill sova den tiden som introduktionen varade. Så för våran del passade inte introduktionstiden. Vilket gjorde att vårt barn somnade efter halva tiden.

Vidare menar vårdnadshavaren att på grund av sjukfrånvaro bland pedagoger under dessa veckor blev introduktionen ett stressmoment då vikarier uteblev. Detta resulterade i att

barnet inte fick den trygghet som hen hade önskat för sitt barns fortsatta vistelse på förskolan.

Förskola 4

Där förskollärare 4 är verksam börjar alltid introduktionen en onsdag detta beror på att veckan inte ska bli så lång för barnet. På det här sättet hinner barnet att smälta alla intryck under helgen för att kunna komma tillbaka till förskolan på måndagen igen.

Vårdnadshavaren ansvarar här för sitt barn i verksamheten från klockan nio till klockan fjorton de tre första dagarna. Det vill säga att vårdnadshavaren medverkar i allt det som barnet gör under vistelsen på förskolan. Andra veckan är vårdnadshavaren närvarande under måndagen med sitt barn mellan klockan nio och tio för att sedan efter ett kort avsked lämna barnet på förskolan. När barnet har ätit lunch och sedan somnat ringer pedagogerna till vårdnadshavaren för att lämna en lägesrapport samt ber vårdnadshavaren att komma tillbaka till förskolan för att finnas på plats då barnet vaknar. Förskolläraren poängterar vikten av:

[...] När barnet ätit och somnat ringer vi föräldern och berättar hur det gått och att vi vill att föräldern kommer innan barnet vaknar. Det är en trygghet att föräldern finns på plats när barnet vaknar.

Resterande dagar av denna vecka är barnet på förskolan från klockan nio till fjorton och vårdnadshavaren finns tillgänglig via telefon om det skulle uppstå något som gör att vårdnadshavaren behöver komma till förskolan tidigare. Föräldraaktiv introduktion ses enligt förskolläraren som en positiv modell då den görs ur barnets perspektiv, i en lugn takt som är individanpassad. Goda resultat med denna rutin har resulterat i att förskolan har anammat denna modell och arbetat efter den i sex år nu.

Vårdnadshavare 4 anser att denna modell är bra, snabb och ger trygga barn. Hen beskriver det så här:

[...] jag tyckte introduktionen var bra! Den var annorlunda, men fungerade bra. bra för barnets trygghet och det kändes som introduktion gick snabbt.

Trygghet och relationsskapande under introduktionen

Förskola 1

Förskolläraren 1 menar att trygghet skapas då vårdnadshavare är aktiva i verksamheten. Med aktiva menar förskolläraren att vårdnadshavaren deltar i de aktiviteter som sker kring barnet. Vidare menar förskolläraren att om samspelet mellan vårdnadshavare och förskollärare är positivt är det lättare att skapa relationer till barnet. Förskolläraren menar vidare att det är viktigt att vårdnadshavare lär känna verksamheten samt ges möjlighet att ställa frågor innan de lämnar sitt barn på förskolans arena. Förskolläraren beskriver detta så här:

[...] Ser barnet att föräldrarna är trygga i samspelet så blir förhoppningsvis barnen trygga. Har man oroliga föräldrar blir oftast barnen oroliga.

Vårdnadshavare 1 anser att trygghet skapas då vårdnadshavaren är med de första dagarna för att skapa en naturlig övergång till förskolan.

Förskola 2

Förskolläraren menar att det är lättare att skapa trygghet då vårdnadshavare finns närvarande i verksamheten. Det handlar om att hitta en grundtrygghet för barnet. Förskolläraren menar:

[...] i början är det föräldrarna som är tryggheten, dit barnet söker sig. Backar föräldrarna ser barnet att det finns någon där som de kan känna sig trygga med.

Förskolläraren påtalar att det skapas en helhetssyn på barnet och familjen då man använder sig av föräldraaktiv introduktion, det uppstår tillitsfulla relationer mellan förskolan och familjen. Vidare menar förskolläraren:

[...] För att få ett förtroende och bra relation till både barn och föräldrar krävs att vi skapar bra relationer från början.

Vårdnadshavare 2 menar att man under introduktionen skapar ett trygghetsband till pedagogerna då man vistas på förskolan under så många timmar tillsammans. Vårdnadshavaren beskriver det så här:

[...] Ja, man får ett helt annat band till förskollärarna. Man är ju där så många timmar, så trygghet skapas med förskollärarna. Jag lämnar det dyrbaraste jag har till förskollärarna, man vill ju lita på de personerna.

Vårdnadshavaren upplevde att de fick bra och tydlig information. Hen upplevde även att förskollärarna försökte locka hans barn till lek, genom exempelvis bollar som vårdnadshavaren påtalat att barnet gillar. Vårdnadshavaren berättar:

[...] jag fick ett jättebra bemötande av pedagogerna och jag fick tydlig information både innan och under introduktionen.

Förskola 3

Förskollärare 3 menar att man som förskollärare är lite mer försiktig till en början för att sedan när vårdnadshavaren backar lite finnas där för att skapa trygghet och relationer till barnet. Att skapa en kontinuitet under dagen gör att barn och vårdnadshavare känner igen de olika rutinerna från dag till dag. Förskollärarna beskriver rutinerna så här:

[...] Vi har lagt väldigt mycket fokus på trygghet just i början, vi stänger in oss ganska mycket på vår egen avdelning och är närvarande med barnen.

Förskolläraren menar att det skapas en positiv start under introduktionen. Hen påtalar även att relationerna blir en viktig del för det fortsatta arbetet. Vidare upplever förskolläraren att det är viktigt med tydlighet det vill säga att vi pedagoger är tydliga med vad vi förväntar oss av vårdnadshavaren under introduktionen. Förskolläraren menar att:

[...] jag får upplevelsen och känner att det en väldigt positiv start. Just att vårdnadshavare får en relation med oss också. För det är ju lika viktigt att skola in vårdnadshavaren så de blir trygga. För vinner vi deras förtroende får vi mycket på köpet.

Vårdnadshavare 3 menar att det är en trygghet för barnet att man finns med som en fast punkt under de timmar som tillbringas på förskolan. Vidare påtalar vårdnadshavaren att just deras barn har hittat tryggheten i att sitta i sin vagn, vilket resulterat i att vagnen nu fått vara med i verksamheten som ett stöd för barnet. Vårdnadshavaren berättar:

[...] när han är inskolad och känner sig trött eller ledsen så sitter han i sin vagn. Han har sin vagn som en trygghet i verksamheten vilket uppenbarligen fungerar. På eftermiddagen är han sedan på golvet och leker.

Vårdnadshavaren har upplevt introduktionen som svår, då barnet inte velat vara på förskolan. Detta har barnet uttryckt genom förtvivlade gråt och klamrat sig fast vid vårdnadshavaren. Vårdnadshavaren ansåg:

[...] men han gillade absolut inte att vara på förskolan, han reagerade med skrik och vägrade att lämna mamma.

Förskola 4

Förskollärare 4 menar att de bygger relationer och trygghet till barnet i barnets takt. Det ska inte vara en påtvingad relation utan om barnet vill iaktta verksamheten på håll så ska det få göra det. Förskolläraren beskriver det så här:

[...] Barnet måste känna att det kan lita på oss, man behöver inte vara i det här rummet om man inte känner sig bekväm med det. Det är upp till oss pedagoger att se vad barnets behov är.

Förskolläraren upplever att man vinner vårdnadshavarens förtroende då de får en inblick i verksamheten, detta resulterar i trygga vårdnadshavare som har lättare att lämna sitt barn på förskolan efter introduktionen. Förskolläraren upplever även introduktionen som en tidskrävande situation, där pedagoger vill visa upp verksamheten på ett positivt sätt. Förskolläraren berättar:

[...] Man vill ju visa sin bästa sida och man vill ju visa att man tar hand om det nya barnet, likväl som man vill visa att man även är fin mot de ”gamla” barnen. Som förälder sitter man ju och tänker att det här barnet kommer ju att vara mitt barn en annan dag.

Vårdnadshavare 4 påpekar att relationen är grunden till ett fortsatt samarbete mellan familjen och förskolan. Förskollärarna har varit genuint intresserade av vad vi som vårdnadshavare hade att berätta om vårt barn. Vårdnadshavaren berättar:

[...] Först och främst pratade de med oss vårdnadshavare, vi fick berätta om vårt barn, vad det gillar att göra och hur de är som personer.

Vårdnadshavaren upplever att förskolan anpassar introduktionen efter barnets behov. Det fanns ett genuint intresse hos pedagogerna för vilka de som familj var.

Sammanfattning av resultatet

Förskola 1: Genom att använda den föräldraaktiva introduktionen på detta sätt menar förskolläraren att barnet och vårdnadshavaren tillbringar för kort tid tillsammans på förskolan. Detta då vårdnadshavaren ska träna sitt barn i att lämnas på förskolan istället för att skapa relationer till förskollärarna som arbetar där. Vårdnadshavaren ser denna form av introduktion som en positiv modell då de befunnit sig i bakgrunden och hjälpt till vid behov. Trygghet och relationer skapas här genom att vårdnadshavaren är närvarande och har ett samspel med förskollärarna på förskolan.

Förskola 2: På den här förskolan tar förskollärarna emot en helt ny grupp på hösten då de arbetar åldershomogent. Detta medför att andra introduktionsveckan är flexibel för vårdnadshavaren. Med det menas att vårdnadshavaren kan välja när de vill lämna sitt barn på förskolan, men mellan klockan nio och elva. Det medför att förskollärarna har lättare att ta emot varje enskilt barn. Trygghet och relationer skapas genom att vårdnadshavare, barn och pedagoger är närvarande och tillsammans under introduktionstiden.

Förskola 3: Här arbetar förskollärarna med föräldraaktiv introduktion genom att vårdnadshavaren och barnet vistas på förskolan två timmar om dagen i sju dagar. Detta ses som positivt av förskolläraren men mindre bra av vårdnadshavaren som inte anser att barnet skapat den trygghet som det behövde för fortsatt vistelse. Trygghet och relationer skapas här genom återupprepade rutiner och aktiviteter under introduktionsveckorna.

Förskola 4: Genom att börja introducera barnen en onsdag gör det att veckan inte blir så lång för barnet som hinner att smälta intryck under helgen. Vårdnadshavaren är med aktivt i verksamheten under de tre första dagarna som varar mellan klockan nio och fjorton. Det gör att förskollärare, barn och vårdnadshavare hinner att skapa relationer med varandra. Vårdnadshavare anser att denna modell är snabb, bra och ger trygga barn.

Diskussion

Följande avsnitt inleds med en resultatdiskussion. Därefter diskuteras vald metod och avsnittet avslutas med förslag på vidare forskning.

Resultatdiskussion

Syftet studien är att bidra med kunskap om föräldraaktiv introduktion och hur förskollärare och vårdnadshavare upplever föräldraaktiv introduktion i förskolan.

I bakgrundskapitlet ställs frågan om vad det är som gjort just denna modell av introduktion så populär då det är så sparsamt forskat kring just detta ämne. Något som Simonsson och Thorell (2010) förundras över då det inte finns så mycket forskning kring hur förskolepersonal ska introducera barn till förskolan enligt en föräldraaktiv introduktion. Som blivande förskollärare ställer oss frågande till att det forskas så lite kring något som för förskolan är så viktigt. För många familjer är introduktionen det första mötet med vårt utbildningssystem, borde det då inte finnas mer forskning kring just detta ämne. Markström och Simonsson (2017) poängterar att förskolan gått från att introducera det enskilda barnet till att välkomna och introducera hela familjen till förskolan. Detta är något som blir en bra start för både barn och vårdnadshavare, här får vårdnadshavaren en inblick i vad som sker under den tid som barnet vistas på förskolan. Genom att använda en föräldraaktiv introduktion blir vårdnadshavaren delaktig i vad barnet kan komma att möta på förskolan samt hinner i lugn och ro ställa frågor till förskollärarna som arbetar med och för barnets bästa. Då det inte finns någon specifik forskning på hur föräldraaktiv introduktion ska gå till resulterar det i sin tur i att det inte finns något att jämföra med och att ingen heller kan säga att denna introduktion är bättre än någon annan. Löfdahl (2006) konstaterar att förskollärare behöver observera barnets handlande för att på så sätt skapa en förståelse för hur det enskilda barnet interagerar med vårdnadshavaren. Detta för att förskollärarna ska kunna ta vid när introduktionen är över. Genom att vårdnadshavaren då finns med aktivt i det barnet gör på förskolan skapas det många tillfällen för förskollärarna att observera och skapa relationer både till barn och vårdnadshavare. Men begreppet aktiv kan av vårdnadshavare uppfattas på olika sätt, en av respondenterna uttrycker att de på den förskolan hen är verksam får förskollärarna påminna vårdnadshavaren om att vara aktiv i verksamheten. Har man då som förskollärare varit ordentligt tydlig innan introduktionen om vad som menas med att vara

aktiv i detta sammanhang? Detta är något som ska kommuniceras med vårdnadshavaren då man samtalar kring hur den föräldraaktiva introduktion ska gå till. De respondenter som deltagit i studien anser alla att detta är ett positivt sätt att introducera barnet till förskolan. Det är något som även vi som genomför studien kan samtycka till. Lundbäck (2013) ställer sig kritisk till föräldraaktiv introduktion och ställer sig frågande till vem som vinner på den här metoden att introducera barn. Är det vårdnadshavaren, barnet eller förskolläraren? Vidare menar författaren att förskollärarna på förskolan inte hinner skapa tillitsfulla relationer på så kort tid. Hur kan förskollärare tänka kring det här? Vinner inte alla på föräldraaktiv introduktion då vi skapar relationer till hela familjen. Förskollärarna har ju faktiskt både barn och vårdnadshavare hos sig i verksamheten under tre till sju dagar om man ser till vad respondenterna svarat. Även om vårdnadshavaren bara är med tre dagar så är hen ju trots allt där under större delen av dagen, vilket resulterar i att det är lättare att skapa relationer med familjen. Det som skiljer förskolorna åt är att en förskola övar på att barnen blir lämnade av sina vårdnadshavare. Vilket föräldraaktiv introduktion inte gör då det enligt den modellen inte ska ske några avsked under första tre till sju dagarna. Det gör att forskarna i denna studie ställer sig frågande till om den förskolan som låter barnen övas på att bli lämnade verkligen har en föräldraaktiv introduktion. Att träna på att bli lämnad på förskolan anser forskarna tillhör den traditionella inskolningen mer än den föräldraaktiva introduktionen.

När det gäller trygghet och relationer i den föräldraaktiva introduktionen menar både förskollärarna och vårdnadshavare att detta är viktiga begrepp för att introduktionen ska fungera bra. Lindgren & Torro (2017) påtalar att den första relationen som skapas på förskolan kan vara den som avgör hur den fortsatta vistelsen på förskolan upplevs. Med det i tanken är det av största vikt att förskolepersonal bemöter familjer på ett positivt sätt samt tar reda på vad familjen har för behov för att kunna tillmötesgå dessa och skapa trygghet och relationer på ett bra sätt för barn och familj. Det är lättare för förskollärarna att tillmötesgå familjerna då vårdnadshavaren finns med och är delaktig i verksamheten under flera dagar. Det gör att förskollärarna får en bild av hur barnet fungerar tillsammans med vårdnadshavaren vilket resulterar i att det blir lättare att ta vid när introduktionen är klar. Det är något som även förskollärarna som ingått i denna studie håller med om. Hur skapar förskollärarna då dessa relationer till barnet? Respondenterna menar att detta sker genom lek, att fånga barnets intresse och att arbeta vidare utifrån det. Det är klart att förskolan arbetar på det sättet men skapas relationer till vårdnadshavaren

på det sättet? Det läggs mycket fokus på att bygga relationer till barnet och med all rätt. Det är ju trots allt barnet som ska vara kvar på förskolan när introduktionen är klar. Men förskollärarna måste ju även vinna vårdnadshavarens förtroende så att de kan känna en trygghet när de lämnar sitt barn till förskolan. De lämnar ju trots allt det dyrbaraste de har till förskolans verksamhet. Denna trygghet skapas då vårdnadshavare och barn vistas på förskolan tillsammans med pedagogerna under många timmar varje dag menar respondenterna i studien. Arnesson-Eriksson (2010) menar att förskollärarna i en föräldraaktiv introduktion fokuserar mest på relation och trygghet mellan barn-barn och barn-pedagog vilket vi kan hålla med om, men förskollärarna får inte glömma att de behöver vårdnadshavarens tillit för att skapa relationer till barnet.

Alla respondenter upplever föräldraaktiv introduktion som en positiv modell. Men är den verkligen det eller har forskarna i denna studie bara haft turen att få prata med de som faktiskt tycker att detta är en bra och positiv modell att använda i förskolan. Det är väl klart att det måste finnas någon som inte håller med, kanske hade vi turen att bara hitta nöjda respondenter? Frågan är om vi fått ett annat resultat om någon av respondenterna svarat annorlunda? Sandberg och Garpelin (2017) påtalar att förskolan behöver förbättra förutsättningarna för att barn och vårdnadshavare ska känna trygghet i förskolan. Det gör förskolan genom att använda den föräldraaktiva introduktionen som gör att även vårdnadshavaren får vara delaktig i barnets introduktion till förskolan. Vidare skapas en helhetssyn kring barnet då förskollärarna har möjlighet att få vara tillsammans med både barnet och vårdnadshavaren. Att möta varje familj utifrån deras individuella behov är en viktig del i introduktionen. Även Lunneblad (2013) påtalar vikten av att anpassa verksamheten efter familjens behov. Det blir med andra ord lättare för förskollärare i förskolan att anpassa sig till allas behov då vi har vårdnadshavaren med under några dagar för att berätta för oss om vad just deras barn har för behov. Det som förskollärarna i den här studien gemensamt uttrycker är känslan av att ha vårdnadshavarens ögon på sig i allt som de gör under den tid vårdnadshavaren finns närvarande i verksamheten. Ja det är klart att förskolepersonalen känner sig iakttaga under introduktionen, men är det fel? Det är kanske vårdnadshavarens sätt att ta reda på hur förskollärarna bemöter barnet i olika situationer under dagen. Det resulterar i att förskollärarna försöker att visa upp sin bästa verksamhet. Kanske skulle förskollärarna till och med många gånger behöva ha ögonen på sig lite oftare. Vad är det som säger att det bara är den första tiden av introduktionen som ska se bra ut? Är det inte något förskollärarna strävar mot hela tiden?

Metoddiskussion

I denna studie genomfördes semistrukturerade intervjuer med fyra förskollärare och fyra vårdnadshavare som är verksamma på fyra olika förskolor. Eriksson-Zetterquist och Ahrne (2015) anser att då forskaren intervjuar någon de inte känner sedan tidigare handlar det om att i samtalet är det forskaren, det vill säga vi som ställer frågor och respondenten som ska svara, vilket medför att svaret som respondenten ger inte på något sätt får påverkas av intervjuaren. Att intervjuas var för sig var ett medvetet val då vi tolkar att respondenten då vågar tala öppet om sina upplevelser inom det aktuella ämnet. Om forskarna tillsammans utfört intervjun kanske respondenten känt sig trängd och inte vågat berätta allt för oss i tron om att svara fel.

Vad hade hänt om vi intervjuat fler förskollärare och vårdnadshavare på samma enhet? Det hade nog givit oss en större och djupare inblick av en och samma förskola. Nu finns en yttlig bild av hur fyra olika förskolor inom samma kommun arbetar med föräldraaktiv introduktion. Vad hade hänt om vi intervjuat både förskollärare och vårdnadshavare samtidigt? Hade vi fått ett annan bild av hur introduktionen genomförts eller hade vårdnadshavaren hämmats av förskollärarens närvaro. Hade detta gett oss ett mer trovärdigt resultat? Vi tror inte det men det är en fråga vi ställt oss i efterhand. Däremot ser vi att denna metod hade varit gynnsam då de kunnat bekräfta varandras svar vilket hade resulterats till att vi som forskare kunnat ställa följdfrågor till respondenterna samtidigt.

Sammanfattande slutdiskussion och förslag till vidare forskning

Forskarna i denna studie kan se att föräldraaktiv introduktion är den form av introduktion som används på de fyra förskolor som deltagit i denna studie. Det som skiljer dem åt är att introduktionen genomförs på olika sätt på varje enskild förskola. Vad är det som gör denna metod av introduktion så populär då ingen vet riktigt hur den ska genomföras. Eller är det kanske just beroende av det som den har så stor framgång på förskolorna. Gemensamt för förskolorna är vikten av att vårdnadshavaren ska vara närvarande och delaktig under introduktionstiden. Det som skiljer de olika förskolorna åt är tiden vårdnadshavaren finns med barnet i verksamheten, det varierar från två timmar upp till fem timmar i olika många dagar på de olika förskolorna. Vårdnadshavare som deltagit i

studien ställer sig positivt till dessa olika former av introduktion då de menar att barnets trygghet hamnar i fokus på det här sättet, det vill säga då barn och vårdnadshavare tillbringar längre tid tillsammans på förskolan med förskollärarna som ska finnas där för barnet då vårdnadshavaren lämnar förskolan.

Vi som genomfört den här studien arbetar själva i förskolan och med föräldraaktiv introduktion. Skolverket (2016) menar att vi ska ge varje barn och dess vårdnadshavare en god introduktion till förskolan. Det står ingenting om hur vi ska göra det, vårdnadshavaren ska även erbjudas delaktighet och inflytande i verksamheten. Om förskolan använder sig av föräldraaktiva introduktion finns möjlighet att visa på hur verksamheten bedrivs och samtidigt blir vårdnadshavaren delaktighet och får inflytande förskolan från dag ett.

Vårt förslag till vidare forskning blir således att forska mer kring hur föräldraaktiv introduktion påverkar barnet i förskolan ur ett barnperspektiv. Lundbäck (2013) känner sig kritisk till alla olika modeller för snabbintroduktion, författaren anser att förskolläraren och barnet inte hinner skapa tillitsfulla relationer på så kort tid. Detta är något som borde vara aktuellt att forska om, då det finns anmärkningsvärt lite forskat kring hur föräldraaktiv introduktion påverkar barnet. I denna studie framkommer enbart förskollärare och vårdnadshavares upplevelser vilket gör att det behövs mer forskning kring barns upplevelser i detta ämne. Det är något som vi anser borde vara ett prioriterat forskningsområde för förskolans framtid.

Referenser

Abrahamsen, G. (2006). En god start i förskolan: tolerans för tårar vid avsked och tid till det nödvändiga. I G. Løkken, S. Haugen & M.Röthle. (red.) *Småbarnspedagogik: fenomenologiska och estetiska förhållningssätt*. (s. 64–78.) Stockholm: Liber.

Arnesson-Eriksson, M. (2010). *En bra start: om inskolning och föräldrakontakt i förskolan*. Stockholm: Lärarförbundets förlag.

Aspelin, J. (2017). Pedagogisk omsorg. I B. Riddersporre & B. Bruce. (red.). *Omsorg: i en förskola på vetenskaplig grund*. (s.49–64). Stockholm: Natur & kultur.

Broberg, M., Hagström, B. & Broberg, A. (2012). *Anknytning i förskolan: vikten av trygghet för lek och lärande*. (1. uppl.) Stockholm: Natur & Kultur.

Eriksson-Zetterqvist, U. & Ahrne, G. (2015). Intervjuer. I G. Ahrne, & P. Svensson. (red.) *Handbok i kvalitativa metoder*. (s. 34–54.) Stockholm: Liber.

Franzén, K. (2014). De yngsta barnen- exemplet matematik. I A. Löfdahl, M. Hjalmarsson & K. Franzén. (red.). *Förskollärarens metod och vetenskapsteori*. (s. 58–68). Stockholm: Liber.

Johansson, E. (2011). *Möten för lärande: pedagogisk verksamhet för de yngsta barnen i förskolan*. (2., rev. uppl.) Stockholm: Skolverket

Josefson, M. (2016). Omsorg som begrepp och företeelse i förskolan. I B. Riddersporre & B. Bruce. (red.). *Omsorg: i en förskola på vetenskaplig grund*. (s.231–245). Stockholm: Natur & kultur.

Lalander, P. (2015). Observationer och Etnografi. I G. Ahrne & P. Svensson (red.), *Handbok i kvalitativa metoder*. (s. 93-113). Stockholm: Liber AB.

- Lindgren, C. & Torro, T. (2017). *Trygg inskolning: grunden för en givande förskoletid*. (Första upplagan). Stockholm: Gothia Fortbildning.
- Lundbäck, M. (2013). *Barn förlorar på kort inskolning*. Hämtad 2018-06-29 från <https://forskolan.se/barnen-forlorar-pa-kort-inskolning/>
- Lunneblad, J. (2013). Tid till att bli svensk: En studie av mottagandet av nyanlända barn och familjer i den svenska förskolan. *Nordic Early Childhood Research Journal*, 6(8), s.1–14. Hämtad 2018-01-19 från <http://dx.doi.org/10.7577/nbf.339>
- Löfdahl, A. (2006). Grounds for values and attitudes. *Journal of Early Childhood Research*, 4(1), 77–88.
- Löfgren, H. (2014). Läsarberättelser från förskolan. I Löfdahl, A., Hjalmarsson, M. & Franzén, K. (red.) (2014). *Förskollärarens metod och vetenskapsteori*. (1. uppl.) (s.144–156). Stockholm: Liber.
- Markström, A-M. & Simonsson, M. (2017). Introduction to preschool: strategies for managing the gap between home and preschool. *Nordic journal of studies in educational policy*. 3(2), s 179–188.
Hämtad 2018-04-27.
<https://doi.org/10.1080/20020317.2017.1337464>
- Månsson, A. (2013). Familjens inskolning i förskolan: ett rum för möjligheter. I A. Harju & I. Tallberg Broman. (red.) *Föräldrar, förskola och skola: om mångfald, makt och möjligheter*. (s.79–94.) Lund: Studentlitteratur AB.
- Niss, G. (2017). *Att börja förskolan*. (första upplagens första tryckning). Stockholm: Natur och kultur.
- Persson, S. & Gustafsson, L. H. (2016). Omsorg - kärlek, medkänsla och noggrannhet. I B. Riddarsporre & B. Bruce. (red.). *Omsorg: i en förskola på vetenskaplig grund*. (s. 15–31). Stockholm: Natur & kultur.

Rennstam, J. & Wästerfors, D. (2015). Att analysera kvalitativt material. I G. Ahrne & P. Svensson. (red.) *Handbok i kvalitativa metoder*. (s.220–236.) Stockholm: Liber.

Sheridan, S., Sandberg, A. & Williams, P. (2017). *Förskollärarkompetens i förändring*. Johanneshov: MTM.

Schwarz, E. (2016). Inskolning: om förnyelse och gemenskap på förskolan. I Alsterdal, L. & Pröckl, M. (red.) (2016). *Inifrån och utifrån: om praktisk kunskap i förskolan*. (s. 259–281). Huddinge: Södertörns högskola.

Simonsson, M. & Thorell, M. (2010). Att börja förskolan: exempel på barns sociala samspelesprocesser under inskolningen. *Educare*, 1(6), s.53–72. Hämtad 2018-04-27. http://muep.mau.se/bitstream/handle/2043/10531/Educare_2010_1_3.pdf

SFS (2010:800). *Skollagen*. Stockholm: utbildningsdepartementet.

Skolverket (2016). *Läroplan för förskolan Lpfö 98*. Stockholm: Skolverket.

Skolverket (2017). *Måluppfyllelse i förskolan*. Stockholm: Skolverket.

Svensson, P. & Ahrne, G. (2015). Att designa ett kvalitativt forskningsprojekt. I G. Ahrne. & P. Svensson. (red.) *Handbok i kvalitativa metoder*. (s.17–31) Stockholm: Liber.

Tallberg Broman, I. (2010). Svensk förskola- ett kvalitetsbegrepp. I B. Riddersporre. & S. Persson. (red.) *Utbildningsvetenskap för förskolan*. (s.21–38.) Stockholm: Natur och kultur.

UNICEF Sverige (2009). *Barnkonventionen: FN:s konvention om barnets rättigheter*. Stockholm: UNICEF Sverige.

Åkerblom, A. (2016). Omsorgens många ansikten. I B. Riddersporre & B. Bruce. (red.). *Omsorg: i en förskola på vetenskaplig grund*. (s.67–84). Stockholm: Natur & kultur.

Öberg, P. (2015). Livshistorieintervjuer. G. Ahrne. & P. Svensson. (red.) *Handbok i kvalitativa metoder*. (s. 55–67.) Stockholm: Liber.

Elektroniska källor

<http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1116934/FULLTEXT01.pdf>

Hämtad 2018-09-16

<https://www.skolverket.se/statistik-och-utvardering/statistik-i-tabeller/forskola>

Hämtad 2018-05-28

https://www.vr.se/download/18.2412c5311624176023d25b05/1529480532631/God-forskningssed_VR_2017.pdf

Hämtad 2018-09-13

Bilagor

Bilaga 1

Förskolläraryr utbildningen – Examensarbete LEFP17 - V18

Therese Larsson och Marie Fahlstedt genomför en studie i kursen Examensarbete inom ramen för förskolläraryr utbildningen vid Jönköping University. Vår forskning handlar om "Föräldraaktiv introduktion". Övergripande fokus i studien är att undersöka hur förskollärare och vårdnadshavare ser på pedagogisk omsorg och relationer i samband med föräldraaktiv introduktion. Vi kommer att göra en kvalitativ studie där intervjuer utgör vår empiriska data. Vi ämnar intervjua förskollärare som är verksamma bland yngre barnen i förskolan samt vårdnadshavare som nyligen introducerat sitt/sina barn i förskolans verksamhet.

Therese Larsson och Marie Fahlstedt genomför denna studie i syfte att (a) bidra till kunskap om förskolan och dess verksamhet; (b) få erfarenhet av att genomföra empirisk forskning inom föräldraaktiv introduktion; och (c) fullgöra kraven för att bli examinerad från förskolläraryr utbildningen på Högskolan för Lärande och Kommunikation vid Jönköping University.

Om du accepterar att delta i denna studie kommer du att bli involverad i en informell individuell intervju tillsammans med studentforskarna.

All information som genereras kommer att anonymiseras vilket garanterar att du inte kan bli identifierad. Dessutom kommer all information som genereras förvaras på ett säkert sätt som förhindrar att det försvinner t ex genom stöld.

Du har din fulla rätt att avbryta ditt deltagande och därmed ta tillbaka samtycke när som helst och av vilken orsak som helst.

Om du har frågor gällande den här undersökningen och/eller ditt deltagande, vänligen kontakta Therese Larsson (lath1577@student.ju.se) eller Marie Fahlstedt (fama1555@student.ju.se). Ni kan även kontakta kursansvarig, Karin Alnervik (karin.alnervik@ju.se) eller examinator, Ann Ludvigsson (ann.ludvigsson@ju.se) Om du accepterar att delta, vänligen skriv under nedan.

Datum:

Deltagarens namn _____

Deltagarens namnförtydligande _____

Studentens signatur _____

Studentens namnförtydligande _____

Bilaga 2

Frågeformulär förskollärare

- Beskriv dina erfarenheter av olika inskolningsmodeller. Det vill säga olika sätt att introducera barnen i förskolan på.
- Hur går en föräldraaktiv introduktion till på er enhet?
- Vad anser du är mest betydelsefullt med denna metod?
- Ser du några negativa sidor med denna metod? Vilka?
- Vilken betydelse har introduktionen för barnets samt familjens fortsatta vistelse i förskolan?
- Beskriv hur ni upplever att barn och vårdnadshavare förhåller sig i verksamhetens aktiviteter under introduktionstiden på förskolan? Exempelvis under samling, utevistelse, lunch och lek.
- Hur har ni själva upplevt detta?
- På vilket sätt kan föräldraaktiv introduktion gynna samspelet mellan barn och pedagog?
- Hur ser du på pedagogisk omsorg under introduktionen?
- Forskningen säger att ni på förskolan ska måna om att barnen mår bra. Allt lärande sker inom ramen av relationer i den pedagogiska omsorgen. Hur arbetar ni med det?
- Finns det utrymme för individanpassning? (om något barn behöver längre introduktionstid)?

Bilaga 3

Frågeformulär vårdnadshavare

- Har du tidigare erfarenheter av att introducera barn på förskolan? Om ja, på vilket sätt introducerades det barnet/barnen?
- Hur gammalt var ditt barn när ni började introduktionen?
- Hur många dagar varade introduktionen?
- Hur reagerade barnet på kamrater, pedagoger, aktiviteter, material.
- Hur upplevde du att ditt barns och din relation förändrades under introduktionen?
- Hur bemöttes ni som familj av pedagogerna på förskolan?
- Hur upplevde ni den här introduktionstiden på förskolan?
- Vilken betydelse har föräldraaktiv introduktion för er fortsatta vistelse på förskolan?
- På vilket sätt skapar pedagogen relationer till ditt barn?
- Upplevde ni att det fanns möjlighet att förlänga introduktionen om ni önskat?
- Finns det något annat du vill berätta om introduktionen? I så fall vad?

